

MARIA AUSTRIA INSTITUUT | MAI | JAARVERVERSLAG 2013

BESTUURSVERSLAG | AANINUITOPDEGRACHT | PHILIP MECHANICUS fotograaf |
MECHANICI | STUDIO PARADISO | SELECTIE AUTEURSRECHTEN |
AUTEURSRECHTEN UITGELICHT | COLOFON | JAARREKENING 2013 |
ACCOUNTANTSVERKLARING

AAN IN UIT OP DE GRACHT

Ten tijde van de expositie *Booming Amsterdam* in het Stadsarchief, over de aanleg van grachten in de Gouden Eeuw (15 februari tot en met 26 mei 2013) lanceerde het MAI als een aangename variant op dit thema, de foto-expositie Aan uit In Op De Gracht. Een selectie van opvallende foto's van grachten uit de archieven van het MAI. De expositie was te zien, onder waterspiegelniveau, in de benedenkelder van het Stadsarchief (afbeelding).

‘De gracht als plaats voor tijdelijke bezoekers, maar ook als permanente parkeerplek voor drijvende bouwsels en boten. Om aan de overzijde te komen van lastige bruggen voorzien, die het soms zwaar te verduren hebben. De gracht als plaats voor voorwerpen die er niet thuis horen en dus verwijderd worden of juist er voor altijd in verdwijnen’. Aldus de begeleidende tentoonstellingstekst.

De 40 foto's in de expositie werden afgedrukt door Peter Paul Huf. Typografie was van Wouter van Eijck van bureau Joseph Plateau.

uit *aaninopuitdegracht* Blauwburgwal, Amsterdam, januari 1963, foto Philip Mechanicus/MAI

PHILIP MECHANICUS *FOTOGRAAF*

Het Joods Historisch Museum stelde een overzichtsexpositie samen (25 mei tot 27 oktober) van Philip Mechanicus / MAI (1936 - 2005). Het was het eerste grote retrospectief van deze Amsterdamse fotograaf en publicist. Mechanicus werd vooral bekend door zijn opvallend sobere, maar indringende zwart-wit portretten van schrijvers, dichters en kunstenaars. Daarnaast bouwde hij een reputatie op als publicist. In de expositie werd niet alleen aandacht besteed aan de portretkunst van Mechanicus. Belangrijk onderdeel waren ook de foto's die hij in de jaren vijftig en zestig maakte in de buurt van zijn jeugd rond het Waterlooplein. Een groot deel ervan was nog niet eerder vertoond of gepubliceerd. De expositie bevatte veel van deze onbekende opnamen. De tentoonstelling (52.567 bezoekers) kwam tot stand in nauwe samenwerking met de Stichting Philip Mechanicus en het Maria Austria Instituut. Tegelijkertijd verscheen bij uitgeverij Lubberhuizen *Het Straatjongensboek* (inleiding Auke Kok, typografie Victor Levie) met foto's van Philip Mechanicus van de Amsterdamse Jodenbuurt buurt uit de vroege jaren zestig. Van het boekje verscheen een tweede druk.

MECHANICI

Ter gelegenheid van de overzichtsexpositie van fotograaf Philip Mechanicus in het Joods Historisch Museum in Amsterdam stelde het Maria Austria Instituut (dat zijn archief beheert), in samenspraak met het JHM, een eigen tentoonstelling samen van frappante vondsten in het archief. Philip Mechanicus werd bekend als portretfotograaf van bekende personen uit de culturele wereld. De tentoonstelling in het Stadsarchief was echter een kleine verzameling van met name buitengewone straatbeelden die de fotograaf maakte in zijn beginperiode eind jaren vijftig en begin jaren zestig. Gefotografeerd in Amsterdam, Engeland, Frankrijk, Spanje, Bulgarije en Marokko. In zijn fotografie leek Philip Mechanicus de wereld naar zijn hand te zetten. Gewoon werd bij hem buitengewoon. Daarom kreeg de tentoonstelling de toepasselijke titel *Mechanici*. Een expositie voor fijnproevers (afbeelding). Afdrukken werden verzorgd door De Verbeelding Purmerend, typografie Wouter van Eyck.

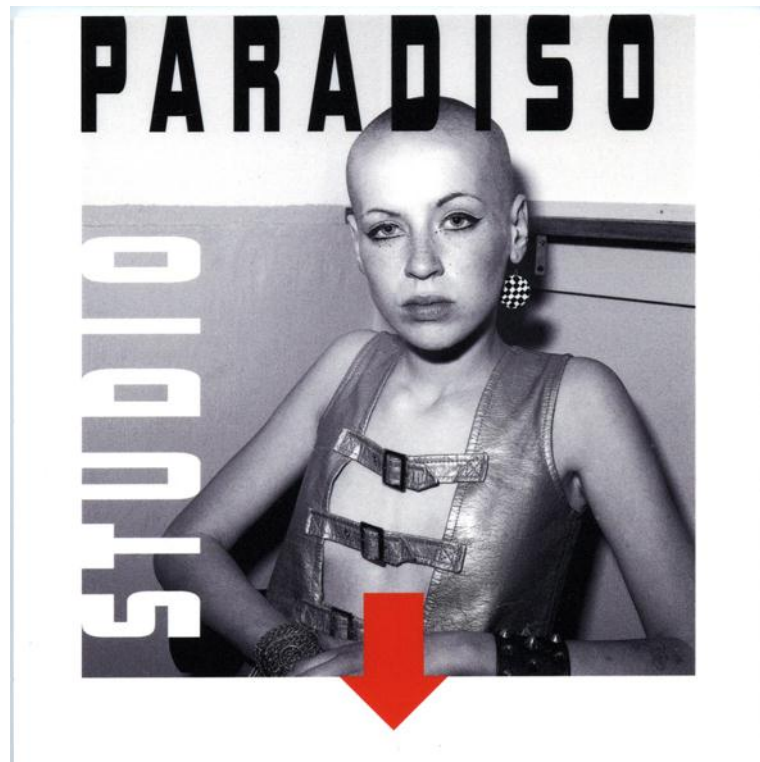

uit *Mechanici*, Londen 1957

STUDIO PARADISO

Het Stadsarchief organiseerde van 13 september tot en met 15 januari de overzichtstentoonstelling Fotostudio Merkelbach, portretten uit de periode 1913-1969. In april 1913 opende Jacob Merkelbach een luxe portrettenatelier in het gebouw van modehuis Hirsch & Cie aan het Leidseplein in Amsterdam, een toplocatie voor een ambitieuze fotograaf. Vanaf de oprichting was fotostudio Merkelbach zeer succesvol. Tot 1969 kwamen bekende en onbekende Nederlanders naar de studio. Het MAI haakte in op deze tentoonstelling met een eigen expositie, met de toevallig bijna gelijknamige titel Studio Paradiso. Portretten van Max Natkiel / MAI uit de beginjaren tachtig en alle gemaakt op een steenworp afstand van het Hirschgebouw in het voormalige gebouw van de Vrije Gemeente aan de Weteringschans,

De expositie omvatte bonte verzameling van ruige portretten van skins, rude boys, rasta's, rockers, teds, mods, autonomen en punks die Paradiso in de vroege jaren tachtig bevolkten en die ter plekke door Max Natkiel werden vastgelegd. Underground fotografie in de kofferkluisen van de benedenkelder in het Stadsarchief. Als tegenhanger van de mondaine portretten in de wereld erboven. De expositie werd samengesteld ter gelegenheid van het verschijnen van het lijvige fotoboek (620 pagina's !) met de gelijknamige titel waarin bijna alle Paradisofoto's van Max Natkiel zijn opgenomen. Het boek verscheen bij uitgeverij Voetnoot Amsterdam/Antwerpen. De afdrucken in de expositie werden verzorgd door De Verbeelding, Purmerend. Tentoonstellingstypografie was van Henrik Barends (afbeelding).

SELECTIE AUTEURSRECHTEN

Ons Amsterdam, januari 2013, Frits Lemaire ++ *A mag issue 1*, 18 januari 2013, Nico Koster ++ *Opzij*, februari 2013, Eva Besnyö ++ NTR Verborgen verleden, Jutka Rona, Wubbo de Jong, Paul Huf ++ Universiteit Twente, magazine, Eva Besnyö ++ Uitgeverij Boom, *Historische atlas van Hilversum*, Eva Besnyö ++ Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, boekpublicatie Portugese Synagoge, Sem Presser, Frits Lemaire ++ *MAARTEN*, februari 2013, Paul Huf ++ Frances Lincoln Publishers, *The sunflowers are mine*, Jan Versnel ++ Oxford University Press, *Composing Dissident Avant Garde Music in 1960's Amsterdam*, Maria Austria ++ *Ons Amsterdam*, februari 2013, Philip Mechanicus ++ *Vrij Nederland*, 9 februari 2013, Particam ++ Uitgeverij Den Boer De Ruiters, *Verjaagd door vuur en water*, Carel Blazer ++ BBC Londen, *The high art of the low Countries*, Jan Versnel ++ *Volkskrant*, 16 februari 2013, Eva Besnyö ++ *NRC Handelsblad*, 15 februari 2013, Eva Besnyö ++ Huygens ING, *1001 Vrouwen*, Maria Austria, Eva Besnyö, Philip Mechanicus, Particam ++ Rijksmuseum, *De geschiedenis van Nederland in 100 voorwerpen*, Eva Besnyö ++ Universiteit van Amsterdam, informatiefilm website, Sem Presser ++ NAI 010 Uitgevers, *De schoen van Jan Jansen*, Paul Huf ++ St Armando Keulen, catalogus expositie Zero Brazilië, Ad Windig ++ Uitgeverij Verloren, *Het winkellandschap in Nederland*, Jan Versnel, Frits Lemaire, Louis van Beurden ++ Pearson Publishers USA, Literature Program, Frits Lemaire ++ De Bezige Bij, prospectus najaar, Philip Mechanicus ++ VARA gids, week 11, Paul Huf ++ Aedes Media, *Aedes magazine*, Eva Besnyö ++ Uitgeverij Querido, *Kleren maken de vrouw*, Annelies Romein ++ Dagblad Trouw, 9 maart 2013, Jan Versnel ++ *NRC Handelsblad*, 11 maart 2013, Henk Nieuwenhuijs ++ Uitgeverij Podium, *De fietsrepubliek*, Ad Windig ++ Het Concertgebouw, Magazine en Preludium, Maria Austria ++ Elsevier Ter Herinnering, 2013/6, Frits Lemaire, Jutka Rona, Maria Austria, Philip Mechanicus ++ Letterkundig Museum, *Goede Papieren*, Ed Suister ++ Amsterdam Museum, Amsterdam DNA publicatie, Paul Huf ++ Open Universiteit, *Inleiding Letterkunde deel 2*, Wim van der Linden ++ Koninklijk Concertgebouworkest, *125 Years in silent pictures*, Carel Blazer, Maria Austria, Bert Sprenkeling, Jutka Rona, Paul Huf ++ MOMA NY, catalogus *An Atlas of modern Landscapes*, Sem Presser ++ Kunstmuseum aan Zee Oostende, catalogus ELT Mesens, Eva Besnyö ++ Espaces 54 Parijs, catalogus Cees Braakman, Jan Versnel, Waldo van Suchtelen, Paul Huf ++ Uitgeverij Rubinstein, *Ik hou van Artis*, Paul Huf ++ Rozenberg Publishers, *Fatsoenlijk land*, Ad Windig, Annelies Romein ++ Koninklijk Paleis Amsterdam, *Het paleis op de Dam*, Dirk Buwalda, Cor van Weele ++ Uitgeverij Cossee, *Leven met de vijand*, Ad Windig ++ Bibliotheque Nationale, catalogus Guy Debord, Jan Versnel ++ *Volkskrant*, 30 april 2013, Paul Huf, Dirk Buwalda ++ Tropenmuseum KIT, tentoonstelling Zwart & Wit, Particam, Max Natkiel ++

Ons Amsterdam, maart 2013, Philip Mechanicus ++ *NRC Handelsblad*, 7 juni 2013, Bert Nienhuis ++ VARA gids, week 19, Wubbo de Jong ++ Opera North Leeds, programme, Maria Austria ++ Arbeiderspers, *Herinneringen aan*, Maria Austria ++ NTR vrouw zoekt Kunst, 6 mei 2013, Sem Presser ++ The British Library, exhibition Benjamin Britten, Maria Austria ++ Bekking & Blitz, affiche, Kees Scherer ++ *Marie Claire*, juni 2013, Paul Huf ++ Cobra Museum, buitenexpositie juli 2013, Paul Huf ++ Elsevier Ons Rusland, 2013/24, Philip Mechanicus ++ Elsevier ter Herinnering, 2013/23, Paul Huf, Nico van der Stam ++ Vereniging Katholiek Onderwijs, *Schoolbestuur*, Eva Besnyö ++ Uitgeverij Lubberhuizen, *Parelduiker*, Maria Austria ++ Ambo Anthos, *Achterstallig Geluk*, Paul Huf ++ NTR Cultura, Oorlogsdroom 3 juni 2013, Maria Austria ++ Rijksdienst Cultureel Erfgoed, website Week van de Wederopbouw, Jan Versnel ++ *Ons Amsterdam*, mei 2013, Maria Austria ++ Letterkundig Museum, *Goede papieren*, Nico van der Stam ++ BMA, *Atlas UAP*, Jan Versnel ++ Woonstichting De Key, gevelwanddoek, Sem Presser ++ Regionaal Archief Alkmaar, boekpublicatie Alkmaarse hofjes, Ad Windig ++ EMI Classics, website, Maria Austria ++ Pieter van Huijstee Film, *Doe Maar*, Bert Nienhuis ++ Verlagsgruppe Random House Munchen, *Das Lachen und der Tod*, Bert Nienhuis ++ *Volkskrant*, 17 augustus 2013, Paul Huf ++ Bekking & Blitz, weekagenda Amsterdam 2014, diverse fotografen ++ Japsam Books, *Youth Centres – the architecture of social formation*, Jan Versnel ++ Monumentenzorg den Haag, *Sta stil wandelaar*, Jutka Rona ++ Frans Hals Museum, tentoonstelling en catalogus *Vereeuwigd*, Philip Mechanicus ++ Rijksmuseum, *Bulletin nr 4*, Taeke Henstra, Jan Versnel ++ VPRO Holland Doc, *Oude Bekenden*, Theo Noort ++ Uitgeverij van Oorscot, najaarsbrochure 2013, Frits Lemaire ++ Carl Hanser Verlag, *Leben mit dem Feind*, Ad Windig ++ Big Business Publishers, *Je tweede carrière*, Taeke Henstra ++ Thomas Rap, *God van de gewone mensen*, Eli van Zachten ++ Blink Uitgevers, *Eigentijds 6.3. Geschiedenis voor het basisonderwijs*, Sem Presser ++ Rijksdienst Cultureel Erfgoed, *Kunst van de Wederopbouw, Nederland 1940-1965*, Ad Windig ++ *Groene Amsterdammer*, 29 augustus 2013, Paul Huf ++ Jazzman Records Ltd, record cover, Fred Brommet ++ NAI 010 Uitgevers, *Schiphol Megastructuur*, Jan Versnel, KLM ++ *NRC Handelsblad*, 28 september 2013, Lex van Rossen ++ CER Modern Museum Ankara, Museum magazine, Eva Besnyö ++ Stichting HCBKK, *Katinka van Rood, Vorstelijk beeldhouwster*, Ad Windig ++ *NRC Handelsblad*, 8 oktober 2013, Boudewijn Neuteboom, Peter van der Velde ++ Ambo Anthos, Abri voor boekpublicatie *Achterstallig geluk*, Paul Huf ++ Bundeszentrale fuer politischer Bildung, *Sounds of Century*, Ad Windig ++ Museum Kranenburgh, vriendenfolder, Eva Besnyö ++ Koninklijk Concertgebouw, *Concertgebouwmagazine*, Wubbo de Jong ++ *Playboy*, oktober 2013, Paul Huf ++ Ambassade VS Den Haag, website Engelse versie, Jan Versnel ++ Johan Wagenaar Stichting, *Reinbert Magazine*, Maria Austria ++ Taschen Keulen, herdruk *Berlin*, Sem Presser ++

BBC, documentaire Big Bill Broonzy, Hans Buter ++ Uitgeverij Noordhoff, *Schoolpedagogiek*, Eva Besnyö ++ *Volkskrant*, 24 oktober 2013, Jutka Rona ++ *Volkskrant*, 23 november 2013, Wim van der Linden, Kees Scherer ++ Van Abbemuseum, expo *Er was eens*, Eva Besnyö ++ Anne Frank Stichting, persbericht expositie *The diary of*, Maria Austria ++ NTR Andere Tijden, 17 november 2013, Nico van der Stam ++ Bekkeng & Blitz, Rotterdam kalender 2014, Henk Jonker, Jutka Rona, Sem Presser, Carel Blazer, Arje Plas ++ *Ons Amsterdam*, oktober 2013, Hennie Henriët, Sem Presser, Cor van Weele, Paul Huf ++ Museum Kranenburgh, catalogus *Wonder*, Bram Wisman en Eva Besnyö ++ Centraal Museum, expo *Surrealisme in Nederland*, Philip Mechanicus ++ *NRC Handelsblad*, 23 november 2013, Carel Blazer ++ NAI 010, *The Gijs + Emmy Spectacle*, Paul Huf, Eva Besnyö ++ B for Books, *Meneer Foppe in zijn blootje*, Bert Nienhuis ++ Amsterdam Museum, expo *Fong Leng Fashion Art*, Paul Huf ++ NTR Uur van de Wolf, 10 december 2013, Paul Huf ++ Berliner Philharmoniker, expo in foyer, Maria Austria ++ *Dagblad Trouw*, 4 december 2013, Kees Scherer ++ Uitgeverij Lubberhuizen, *De Parelduiker*, Annelies Romein ++ Letterkundig Museum, *Goede Papieren 2013,3*, George Verkuil ++

AUTEURSRECHTEN UITGELICHT

Voor de met lovende kritieken bekroonde documentaire film, met de mooie titel Dit Is Alles, over de popgroep Doe Maar, geproduceerd door Pieter van Huystee, leverde het MAI veertig (!) afbeeldingen uit het archief van Bert Nienhuis alsmede de foto voor het bijbehorende filmaffiche.

In opdracht van woonstichting De Key bezorgde het MAI een afbeelding uit het archief van Sem Presser, vergroot naar het formaat van zestien bij tien meter (!), voor een gevelwanddoek aan Zorgcentrum De Gooyer in de Dapperstraat te Amsterdam.

Uitgeverij NAI 010 plaatste zevenenvijftig afbeeldingen (Jan Versnel, KLM) in de monumentale boekuitgave Schiphol Megastructuur, Ontwerp In Spectaculaire Eenvoud. De publicatie was een initiatief van de VU Letteren, die voor de beeldresearch contact opnam met het MAI. In de productiefase communiceerde de uitgever rechtstreeks met het MAI.

Ter gelegenheid van het 55ste jaar van de KLM vestiging in Moskou, stelde het MAI, in opdracht van de stichting MAI Bedrijfsfotoarchieven (MAIbfa) een fototentoonstelling samen van honderd opvallende KLM foto's 'specified as celebrities, historic fleet, royalty, KLM personnel and other themes' (afbeelding)

De voortreffelijke samenwerking met Moskou kwam tot stand in precies vijftig emails. Voor het zestigjarig bestaan van de KLM vestiging Barcelona stelde het MAI een kleinere expositie samen van twintig foto's en voor de vestiging in Quito (Ecuador) selecteerde het MAI historische afbeeldingen voor een kalender.

Москва 17 октября 2013, Фото KLM / MAI

EN VERDER

Begin maart nam het MAI het kleine (bijna 11 duizend beelden) maar mooie archief (afbeelding) van Henk Nieuwenhuijs (1913 -2007) in beheer ([klik hier](#)). Dit archief is inmiddels geheel gedigitaliseerd ([klik hier](#)) en wordt verwerkt voor opname in de beeldbank waarin het voor een ieder toegankelijk wordt. Eveneens in maart nam het MAI het archief van Peter van der Velde (1936) ([klik hier](#)) in beheer (afbeeldingen). Hij was een van de belangrijke (reis)fotografen voor het tijdschrift Avenue. Zijn archief is een oogstrelende uitbreiding op het reeds aanwezige reisfotoarchief van Dirk Buwalda. Fotografie van Peter van de Velde en van zijn Avenue collega Boudewijn Neuteboom, wiens archief eveneens bij het MAI is ondergebracht, maakte deel uit van de overzichtstentoonstelling *Framed In Print*, in FOAM (11 oktober tot 11 december).

Henk Nieuwenhuijs/MAI , Zeeland 1953

Peter van de Velde/ MAI, Polen 1977

COLOFON

Het **bestuur** van het MAI bestond in 2013 uit Judith Belinfante (voorzitter), Quirijn Korthals Altes (penningmeester), Rachel Corner, Dennis Stam en Bert Nienhuis. Op 25 november 2013 trad Bert Nienhuis als gewaardeerd bestuurder af doch blijft beschikbaar als te raadplegen extern adviseur. **Medewerkers** Adriaan Elligens (directeur), Patricia Pince van der Aa, AnneMarie van der Meer en Mieke Klaassens. **Stagiaires** BartJan Ippel (Reinwardt Akademie) digitalisering archief Lex van Rossen, periode januari tot en met mei; Hester Martin (Universiteit van Amsterdam) digitalisering archief Wubbo de Jong, periode februari, maart, april; Romy Broeders (Hogeschool voor de Kunsten Utrecht), digitalisering jazzarchief Nico van der Stam, jazzarchief Hans Buter, archief Ad Windig en als medewerker bij het project Vele Handen [klik hier](#)